

LIBRIS

We know
books

Carte apărută în parteneriat cu
ASOCIAȚIA CULTURAL-SPORTIVĂ IZVORUL
și
ASOCIAȚIA INIȚIATIVE PENTRU VIITOR
www.initiative-viitor.ro

© Editura EIKON

Cluj Napoca, str. Mecanicilor nr. 48
Redacția: tel 0364 117252; 0728 084801; 0728 084802
e-mail: edituraeikon@yahoo.com
Difuzare: tel/fax 0364 117246; 0728 084803
e-mail: eikondifuzare@yahoo.com
web: www.edituraeikon.ro

Editura Eikon este acreditată de
Consiliul Național al Cercetării Științifice din România (CNCS)

Descrierea CIP este disponibilă la
Biblioteca Națională a României

ISBN general: 978-973-757-910-2
ISBN Vol. I.: 978-973-757-911-9

Editori: Valentin Ajder, Vasile George Dâncu
Coperta 1: tablou de Horia Ghelu
Ilustrație: Constantin Cazacu
Culegere text: Ioana Secrețeanu

Darie Magheru

SCRIERI – VOLUMUL I –

poeme

Ediție îngrijită de
Mihaela Malea Stroe

Prefață de
Octavian Soviany

E I K O N

Cluj-Napoca ♦ 2013

CUPRINS

PENTRU O MAI DREAPTĂ CINSTIRE

de Octavian Soviany.....	5
Scurtă biografie	16
Darie Magheru – Opera	17

GENEZĂ	19
ca azi ninge	19
vioara	20
balada muierii care-a-nșelat	21
cântec oprit	22
și spune basmul.....	23
descântec cu o creangă de crin	24
ci nemințind de ne-om iubi mereu	25
pe un motiv de andersen	25
balada grâului de primăvară	26
botoșani 1889.....	27
labiș.....	27

RĂVAȘ DIN SUCEDAVA.....	30
anei-melania.....	30
balada ostașului de la don	31
rut cântă.....	32
scrisoare ultimă.....	33
ilustrație pe un samovar	33
baladă	34
un cântec profan.....	35
scrisoare lui șandor pătőfi	36

pastel cu pietrarii.....	37
un cântec de ură.....	38
colind vechi.....	39
crucea.....	40
doină de haiduc.....	41
un cântec de leagăn.....	41
autobiografie.....	43
preludiu la poemul pentru ștefan cel mare.....	43
alt cântec de leagăn.....	45
balada unor naufragii.....	46
fabulă despre fructe și flori.....	48
mesaj.....	49
odiseu către nausica.....	49
ioan și salomeia.....	51
iisus pe cruce.....	52
balada mânilor.....	53
poem de război.....	54
cântec în darn.....	55
scrisoare melaniei maftei.....	55
baladă pentru un ostaș.....	57
preludiu la testamentul poetului sau întoarcere din banal.....	59
ioan vorbește-n deșert.....	60
poemul cu samariteanca.....	61
eu, meșterul manole.....	62
răvaș din sucedava.....	63

PERENITATEA DELAȚIUNII.....	65
cântecul.....	65
muierea.....	68
moartea.....	70

ION ARMANUL.....	73
trădarea.....	73
săsoaica lu' ion.....	75
rășcanii.....	76
când s-au sculat săcuiul doja.....	78
cruciada.....	80
vestea.....	81
răscoala.....	82
proclamația.....	83
înfrângerea.....	85
ibovnica dojii.....	86
drumul.....	87
epilog baladă pentru timișoara feudală.....	88
tripticul cu „iubire-între frângerii” carte ca pentru săsoaica lu' ion.....	89
carte tot ca pentru anna-maria.....	89
carte – ultimă – ca pentru săsoaica lu' ion.....	90
elogiu delațiunii.....	91

GUERNICA.....	92
simfonia întâi: „nibelunga”.....	92
anul '33.....	92
anul '43.....	95
copiii de la rin.....	97
„drang nach osten!”.....	100

CĂI DE LA IOAN	103
- simfonia a doua: „neterminată” -	103
prima parte	103
a doua parte	106
a treia parte.....	109
simfonia „eroului necunoscut”	113
prima parte	113
partea a patra	115
simfonia a treia: „apocaliptica...”	119
partea întâi:	119
partea a doua: „dedublare-în apocalipsă”	122
partea a treia: „această concepere”	125
partea a patra: „lugubra bunăvestire”	127
 ZEU ORB CU FLORI	131
I copilărie.....	131
copilărie	131
madrigal	132
femeia, da	132
balada împuşcatului prea blond.....	134
lirică	135
ceas de nisip.....	136
II smeritul vlad	137
ev mediu la braşov	137
ceremonie	137
judeţ.....	138
ospăţ în toamnă.....	138
tinga boierului de la poienari	139
„tot ce mişcă-n ţara asta”	141
asediul.....	141
III zeu orb cu flori	142
ciob de lut.....	142
gebeleizis	142
ciot ars	143

incintă sacră.....	143
draco-balaur	144
zeu mineral.....	145
acesta.....	145
zeu orb cu flori	146
orbul	147

SCHIȚE ICONOGRAFICE (ICOANE PE STICLĂ) 148

dedublare-n istambul	148
icoana domnului armean.....	149
spovedanie de domn venetic.....	149
icoană cu țara	150
portret naiv	151
guernica	151
icoană spartă	157
insolație.....	157
avatar	158
icoană cu dumnezeu fix	159
permanențe	159
bălcescu	160
proba juridică a bălgradului.....	160
icoană cu apocalips.....	161
icoană cu zidari în zbor	162
mea culpa.....	163
tripticul cu miorița	163
tripticul cu ion al cămilelor	166
schiță iconografică	166
intermezzo pe caniculă	166
postumă	167
carte	169
hic sunt barbari	169
coşmarul bastei	170
addenda.....	171

cântec despre lăpușneanul.....	172
deodată', în delir de talazuri.....	172
trecem unul în altul	173
tripticul cu manole	174
titlul unu	174
titlul doi	175
titlul trei.....	176
tripticul cu pământul care ne rabdă.....	177
prima parabolă	177
a doua parabolă	177
a treia parabolă.....	178

CAPRICHOS	179
de iubire	179
* * *	180
* * *	181
ars	181
recviem	182
spleen.....	183
orfeu uitând	184
cel care	184
cel care sieși	185
cel care sieși jertfă-ii el.....	185
* * *	186
algebră	187
orfeu uitând	188
cu negru de fum din vena tăiată.....	189
epilog	190
maria din magdala	191
confidențe.....	192

BIOGRAFIE.....	197
siqueiros	197
virtuozitate.....	197
vânătoare.....	198
brâncuși	199
geneză.....	199
execuție	200

LIRICE	201
titlul unu	201
titlul doi	201
titlul trei.....	202
titlul patru.....	203
titlul cinci.....	203
titlul șase.....	204
alegorii.....	205
curriculum vitae	208
mitologie.....	209
ziua a șaptea.....	209
william – prince of denmark.....	210
jazz.....	211
memento	212
delenda carthago	213
pentru că:	213
al II-lea pentru că.....	213
al III-lea pentru că.....	214
al IV-lea pentru că.....	215
al V-lea pentru că	215
al VI-lea pentru că	216
al VII-lea pentru că	217
al VIII-lea pentru că.....	217
al IX-lea pentru că.....	218

al X-lea pentru că.....	219
al XI-lea pentru că.....	219
războiul fără de sfârșit al dacilor	220
„de-au trecut, cu spaima lumii...”.....	221
deceneu	221
dacia felix.....	222
istorie	223
patriotism.....	225
arheologie	226
sarmizegetusa	227
cele trei ipostaze ale inimii sale:	227
cea de întâi	227
a doua	228
a treia ipostază	229
războiul fără de sfârșit al dacilor	230
manifestul geologic	235
pământul vechi al dragostei (I)	245
pământul vechi al dragostei (II).....	246

GENEZĂ

ca azi ninge

privim zăpezile de la fereastră
cum peste brazi rănite stoluri cad...
și altu-i cerul strâns de pleoapa noastră,
și-aceeași nu-i pădurea grea de brad...

dar sunt ninsori în noi adânc păstrate,
s-au frăgezit ca merele domnești,
pe scrinul vechi de la bunici... vrei, frate,
o seară de ajun să-ți amintești?

plecaseși pe troiene-ntâia dată
cu soți mărunți prin sat! hai, leru-i ler!
ca azi ninge-n fereastră luminată
se desfrunzea prelung un ram de ger.

... apoi, prin ani, în crâng doar tu și ea!
pe glezne lungi sălta în mers ușoară.
de mijloc o țineai – ca azi ninge –,
sfiit ai sărutat-o-ntâia oară,

... de-atuncea anii-au tot cernut ninsoare
pe cruci uitate-n cimitir de sat...
ea doarme sub zăpezi ce dau în floare
mereu, când ies copii la colindat.

... da! sunt ninsori în noi adânc păstrate...
cu braț de rază soarele-n zadar
să scuture-ar vrea crengile-ncărcate,
când albul rod se coace-n noi amar...

... nu ni-e același geamul, amândoi
privind rănite stoluri cum s-aștern;
dar sunt ninsori fără de țară-n noi,
înghețul lor același ni-e, etern...

(*inedită*)

vioara

... și spune basmul că demult, în codri,
lângă izvor, o fată de-mpărat
tot aștepta din lupte să se-ntoarcă
flăcăul 'nalt, care inel i-a dat

treceau ca zile anii, numa' ei
că-i ziua cât un an i se părea,
până-ntr-o seară când peste inel
rugina vii garoafe-și înfloreau

vestit fiindu-i că cel drag s-a stins
în ochi i-au veștejit și cer și lunci,
din vârful de stâncă s-a zvârlit spre ape
și nu-l așteaptă nimenea de-atunci...

ci-n dorul după fata lui din basm
prin răni și sânge prințul a trecut
și săptămâni și luni, prin văi și munți
goni-n arșițe spre izvor știut

iar când ajunse-n toamnă lângă ape
mesteacă-nalt foșnea sub norii grei
hrănindu-și coaja din albeți de sân
și frunzele de sub pleoapa ei.

din lemnul trist el își ciopli vioară
și astăzi, poate, prin păduri de-ascuți,
auzi pe pajiști moi, când luna moare
muguri de cântec cum pășesc desculți

viorile de-aceea până-acum
viorile-și preling pe coarde plâns
îs lacrimi care-ntâia dintre ele
din seve de mestecă-n trist le-a strâns...

(*inedită*)

balada muierii care-a-nșelat

... la han bea și cântă un lotru! de-asară
nici frunză nu curge, nu-i foșnet de râu,
iar luna prin crâng tremurând se strecoară
și-și pipăie galbăn jungherul din brâu.

... doar lotru-n pocal când își stâmpără-arsura
inimi de cariu cutează să bată,
și vinul e roșu, cum roșie fu gura
și sângele iute-al muierii junghiată.

... hanșița e zâmbet din glezne în pleoapă,
tăișu-n furată plăcere-o a prins...
pe sânul ei mic, parcă-n palmă să-ncapă,
se-nvoltă garoafe de sânge aprins.

... târziu, de o creangă, prin codru departe,
se leagănă lotru, sub fagii stârniți;
hangîța, alinturi îndeamnă și-n moarte,
cu sâni de viscol, viclean dezveliți...

(*inedită*)

cântec oprit

acum este vremea, bătrănu-odihnește,
e soarele vrej răsucit după trunchi
dorm viscole-n murguri. izvoru-mi șoptește
că pot să m-așez lângă tine-n genunchi.

ți-e umedă gura. văpăi se dezghioacă
spre gura mea buzele-ți. lasă, e bine.
zăvozii și-i stâmpăr arsura ta dacă
ai să începi să mă simți curând între tine.

ci, nu-ți fie teamă, la-ntâia mea pripă
adânc am să mușc, peste coapse-aplecat
cunoașterea-n noi și-o răsfrânge aripă
cum ramuri răsfrânge în apă se zbat.

iar când vom fi una, din glezne în gură,
asemenea lui vom ști viața și noi.
și moartea vom ști-o din-halturi de-arsură
surpați fără veste când iar vom fi doi...!

(*inedită*)

și spune basmul

și spune basmul de o fată
cu păr ca frunzele de soare,
cu ochii ca ai tăi de limpezi,
în mers cu unduiri de floare...

creștea în codru neștiută,
cu iarba soră și cu cerbii...
visa un făt-frumos să-i vie,
când vântu-arcuș e-n strune ierbii...

îl aștepta lângă izvoare
din zori și până-n soare apune;
poate-l așteaptă încă și-astăzi...
zăpadă-n bucle doru-i pune!

... frumoasa mea, un zvon de luptă
prin codrii basmului azi suie...
ți-adulmecă urechea tropot...
nu-i făt-frumos, visatul! nu e!

sunt zmeul eu. el doarme-n vale,
– din sânge i-au crescut petunii! –
ți-e mersul mlădieri de lujer,
ai păr cum e frunzișul lunii...

mi-oi face brațul ram în care
mirate piersici de sub ie
să le-implinești rotundă-n soare...
mi-ești umbră și izvor mi-ești mie.

nu l-ai văzut nicicând aieve,
fu numa' vis...în șa plecat,
cu tine-n șa coboară zmeul,
din codrii basmului uitat!

(*inedită*)

- o femeie sub noapte creangă descântă
la răscruci bradul uscat se frământă
apele-n sorburi lăute-s și cântă.
- adă-mi-l noapte, pe prispă mi-l adă
floare de crin îmi e trupul. zăpadă
mi-e carnea. s-aprind în livadă
- toți prunii cu mugur de candelă. bea
dorul arșițe și pleoapa mi-e grea
mi-e sânul o mladă cu flăcări în ea.
- tu, ram, basamac și năframă te-alege
ochii să-i tulburi, vrerea să-i lege
gându-mi viclean nu-l poată-nțelege.
- adă-mi-l tânăr de poftă purtat
ca bradul să-mi crească de ochiu-mi udat
să-l știu ram de braț întinzând peste pat.
- și-alături de mine când proaspăt o fi
să-i spun că pe altul am prins a-l iubi
că nu l-am chemat și că poate ieși.
- să-l văd cum se duce, să nu îl opresc
în cupă de palme lacrimi strivesc
și el să nu știe cât de mult îl iubesc.

(*inedită*)

ci nemițind de ne-om iubi mereu

dacă-ntr-o sear-odat', iubita mea,
am să ghicesc îngheț în ochii tăi
și buzele-n sărut ți-or pregeta,
n-o să-ți mai cer să minți și voi pleca
dac-am să aflu-ngheț în ochii tăi.
durerea-n mine-o desfrunzi vâpăi
când buzele-n sărut ți-or pregeta.

iubita mea, să nu mă chemi plângând
dac-am să-ntârziu cu-alta până-zi.
să nu mă chemi, că nu mai viu nicicând.
la pieptul ei am să te uit curând...
tu pleoapa-n lacrimi nu ți-o umezi
să nu mă chemi că nu mai viu nicicând.

... ci, nemițind, de ne-om iubi mereu,
da-într-o seară mâinile-mi, mai reci,
n-or mai ști drum spre mâna ta și eu
voi trece-n moarte, de uitare greu,
– când mâinile-ntr-o seară mi-or fi reci –
mă cheamă tu și-am să găsesc poteci
și, nemițind, ne vom iubi mereu...!

pe un motiv de andersen

șledunul doarme. pe întins de ape
curg negurile-asemeni unor nave,
ci nimeni știe că sub val, bolnave,
adâncurile mari, or să-l îngroape...

în noaptea asta, hăituită nură,
un vis pe stinse crengi se-nfripă.
e visul cel din urmă, grea aripă,
din moarte, sumbra fâlăfăiere-și urcă...

apoi o răbufnire de furtună
îl frânge peste-al mării luciu ud;
în vreme ce pe nave reci, sub lună,
colindele năierilor s-aud...

(*inedită*)

balada grâului de primăvară

pe-aici vor crește zvelt păduri de spice,
în seară legănate ne-nterupt,
foșnind ca marea-n larg, când setea lunii
talazurile de pe țărm i-a supt...

și-or luneca, sub pânze de aripă,
hulubi plutind peste oceanu-n grâne.
vor trece berzele, vâslind de-a-latul,
și corbi vor trece... spicul va rămâne

să-și legene mijlocul, tot mai-nalt,
de brazda lui legat cu seve... darul
pe răni de soare-l va-implini, ca scoica
pe fire de nisip mărgăritarul...

că toamna, ce s-a deslușit mânăoasă
în rotunzimea bobului de-l semeni,
își va pleca prinosul greu de roadă,
sub cerul serii, aplecat asemeni...

dar ăst belșug, de-i bate gând pe unii
să ni-l mai treacă peste munți or' ape,
vom crește fagi, nu grâu, din bobul firav!
tot fagi rotați, în ștreang să-i poată-ncape...

(*inedită*)

botoșani 1889

...aș demola,
și case,
și oameni...
aș planta
tei
și
aș turna soclu
din adânc!
sub amprenta de pingea scâlciată
a lui
eminescu...!

labiș

vă implor – nu visați!
ieri dimineață
un tramvai
a strivit poezia!



fiți hidoși!

din frumusețe au rămas
așchii de os,
printre tocurile cui!

fie-vă milă de voi!

mimați prostia!
creierul său
și-a tras în cochilia turtită
toate dendritele
cu care adulmeca
rostul lumilor!

... mimați idioțenie!

viața are
– cu-adevărat –
frâne westinghouse,
dar ele nu mai funcționează!
mimați imbecilitate –
e singura noastră șansă!

(inedită)

RĂVAȘ DIN SUCEDAVA

anei-melania

„... cândva am cercat și eu, asemeni legendarului manole, să durez zid, nu pentru lăcaș de rugă, ci pentru toamna care-și pârguia-n mine amurgurile, pentru visul ce se vroia cu turlle înalte, pentru versul ce-l auzeam în adâncu-mi tremurându-și unda de aramă, pentru nopțile liliecilor speriați ce-i adăposteam sub pleoapă... am vrut zid umed de frescă, altar pentru jertfa arderilor de tot și clopotniță pentru toate dangătele din mine, dar bolta, cu fiece nou răsărit, se surpa... și te-am îngropat sub lespezi, și te-am acoperit cu tencuială, și-a crescut mănăstirea, semețindu-și cupolele de pe steiul anilor mei amari... au a cui e vina că ai fost cea dintâi care-ai venit pe mal de argeș, în dimineața aceea de baladă, să-ți dăruie vinul gurii și azima trupului proaspăt, celui pe care îl iubeai, celui care îți era soț?... azi e praznic. voievodul, cu norod și vlădici, s-a lăsat de pe obcină, „la loc de grindisă”, să-și facă ochiul fâlfăire spre crugul turllelor fără seamăn, ci eu te știu chemând din adânc de cărămizi: „manole, manole, zidul rău mă strânge...” dacă meșterul cu aripi de șindrilă a zburat în neunde, când schelele veștede cădeau asemeni frunzelor, eu am păstrat întreagă setea de a clădi pe nouă temelie, cu jertfe noi, și n-am să mă zvârl de pe coperișuri. am să zidesc până ce toți munții or să vuiască de glasul clopotelor versului meu! mie mi-a rămas mănăstirea, ție copilul. să-l faci zidar, meșter zidar. de pe acum i se răsfrâng în ochi bolți și turlle...

și poate că trupul ai să ți-l așterni pat poftelor; carnea ta îi va cumineca, poate, și pe alții, dar sufletul, nu! sufletul ți l-am zidit în temelia cupolelor mele; i-am măsurat umbra pe furiș și i-am culcat-o lung între lespezi! și-am să zidesc până ce toți munții or să vuiască de glasul clopotelor versului meu! iar dacă într-un amurg vei auzi dangătul sângelui tău, risipit adânc în cărămizile mănăstirii ce am durat-o..., poți să te întorci! voiu împărți cu tine pâinea nedospită a iubirii și coviltirul cerului din mine, iar dacă vreo altă femeie voiu avea alături... cu lovituri de bici am s-o alung! va fi de ajuns glasul să ți-l aud ca-n legenda copilăriei tale ivănușcă, frățior, mult mi-e jale, mult mi-e dor, pentru ca să vântur ape din toate mările pământului. hei! și-am să zidesc până ce toți munții or să vuiască de glasul clopotelor versului meu!...”

(*inedită*)

balada ostașului de la don

a căzut pe undeva prin văi
rătăcit pe umede cărări
și-a murit departe de ai săi
ars în piept de dorul altor zări
undeva la nipru sau la don
a căzut ion.
și pe dânsul nimeni nu l-a plâns
clopotele-n noapte nimeni nu le-a tras
mâna rece nimeni nu i-a strâns
pentru bun-rămas
iar la căpătâiul înghețat
preoți n-au cântat.
poate-o fată, dincolo de hat,
în acele clipe de nserare